

Galéria vyslala výstavu CE.ZA.AR 2010 do sveta

V SEPTEMBRI 2009 Žilinský samosprávny kraj slávnostne ukončil rekonštrukciu podkrovia a budovy Považskej galérie umenia (PGÚ) v Žiline za 1,4 milióna eur. Prešiel rok a dôvod na oslavu je tu opäť. Zrealizované architektonické dielo získalo Cenu za architektúru CE.ZA.AR 2010 v kategórii Rekonštrukcia a obnova budov.

Ocenenie vyhlasuje každoročne Komora slovenských architektov za vynikajúci architektonický profesionálny výkon, ktorý významne prispieva k obohateniu hmotnej kultúry na Slovensku. V poradí už 9. ročník súťaže bol osobitý práve výrazným nárastom počtu prihlásených prác – v 6 kategóriách ich bolo až 98. O víťazoch rozhodovala medzinárodná odborná porota. Sošku CE.ZA.AR-a nakoniec za prvé miesto v kategórii Rekonštrukcia a obnova budov získala práve Považská galéria umenia v Žiline.

Pri príležitosti udelenia ceny mohla verejnosť počas celého novembra v galérii navštíviť výstavu nominovaných a ocenených architektonických realizácií v súťaži o Cenu CE.ZA.AR 2010. Počas posledného dňa výstavy ju pri

príležitosti vyslania do ďalších galérií a inštitúcií navštívil i predseda ŽSK Juraj Blanár. „Som veľmi rád, že spolupráca s architektmi vyústila do tejto krásnej výstavy všetkých nominovaných diel, ktorá dnes symbolicky končí a bude pokračovať po celom Slovensku, aby ukázala tú obrovskú nápaditosť našich architektov, ale aj našu prestíž za dielo obnovy galérie v podobe ocenenia, ktoré sme získali.“ Výstava putuje ďalej do Východoslovenskej galérie v Košiciach v decembri 2010 a januári 2011 a následne vo februári a marci do Banskej Bystrice. Paralelne je výstava prístupná aj vo veľkej výstavnej sieni významnej pražskej galérie Mánes.

Ako to celé začalo?

V roku 2008 začala rekonštrukcia podkrovia s cieľom vybu-

Výstava CE.ZA.AR 2010

Navštívil ju predseda ŽSK J. Blanár v sprievode akademického architekta a autora rekonštrukcie podkrovia galérie Dušana Voštenáka (vpravo) a riaditeľa galérie Milana Mazúra (vľavo).

FOTO: ARCHÍV ŽSK

vať stálu expozíciu diel výtvarníka Vincenta Hložníka (1919 – 1997). Vďaka Žilinskému samosprávnemu kraju bola stavba nielen naplno financovaná, ale i v krátkom čase prístupná verejnosti. Dokončená bola v roku 2009. „Rekonštrukcia Považskej galérie umenia v Žiline bola za uplynulé štvorročné obdobie najvyššia investícia, ktorú žilinská krajská samospráva urobila v rámci rekonštrukcie ďalších kultúrnych pamiatok - Sobášneho paláca v Bytči, Národného domu v Martine, Národnej kultúrnej pamiatky - Budatinského parku, sme uskutočnili s pomocou európskych fondov. Z vlastných zdrojov sme do obnovy PGÚ v Žiline investovali 1,4 milióna eur. Spoločným menovateľom boli diela nášho rodáka Vincenta Hložníka, pre ktoré sme chceli vybudovať stálu expozíciu a riešenie havarijného stavu strechy,“ začal predseda kraja J. Blanár. Žilinský samospráv-

ny kraj dostal do vlastníctva prostredníctvom daru Viery Hložníkovej, manželky umelca, dovedna až 799 diel tejto osobnosti slovenského výtvarného umenia. „To je naozaj unikát, pre ktorý sa zrodilo toto krásne dielo z architektonického projekčného hľadiska akademického architekta Dušana Voštenáka. Myslím si, že je to pekné závršenie, vzdanie holdu a úcty dielam Vincenta Hložníka, ktoré tu dnes máme. Môžem povedať, že dnes patrí táto galéria medzi špičkové v rámci Slovenska a sme na to právom hrdí,“ dodal J. Blanár.

Od rekonštrukcie až po ocenenie

Architektonické riešenie autora Dušana Voštenáka bolo vybudovanie vikierov, ktoré stavebne a konštrukčne nezaťažujú priznaný pôvodný a storočný krov. „Ocenenie CE.ZA.AR 2010 je už moje druhé ocenenie. Prvé som získal v roku 2005 spolu s Pavlom Chomom,

v inej kategórii. Je to veľká potecha z uznania medzinárodnej poroty a výborný pocit,“ opísal svoje pocity autor víťazného architektonického projektu rekonštrukcie Dušan Voštenák. Okrem technického zabezpečenia sa v podkroví myslelo nielen na vizuálnu stránku, ale aj na funkčné vetranie, tienenie a spôsob osvetlenia. Večer výstavný priestor prostredníctvom veľkých presklených plôch komunikuje s exteriérom a priamo vyzýva okoloidúcich k návšteve. Autorom dizajnu stálej expozície je už spomínaný Pavol Choma. Interiér je realizovaný tak, aby bol variabilný. Tým galéria môže v budúcnosti v presvetlenej expozícii predstaviť aj kresby a grafiky autora. Rekonštruované podkrovia galérie tvorí približne 1000 metrov štvorcových. Vďaka rekonštrukcii sa vybudovali i nové administratívne priestory galérie. Premena budovy na galériu umenia so stálou

expozíciou si vyžiadala aj zmeny v dispozícii a prevádzke celej budovy. Hlavný vstup do nej je z námestia A. Hlinku, čím sa podarilo v druhej fáze rekonštrukcie budovy vytvoriť ďalšie výstavné priestory na prizemí, ktoré sa momentálne využívajú pre unikátnu drotársku expozíciu Považského múzea.

Vyššia návštevnosť a vízia do budúcnosti

Okrem získania ceny za obnovu podkrovia získala galéria otvorením stálej expozície Vincenta Hložníka množstvo návštevníkov z radov jednotlivcov, organizovaných skupín, žiakov a študujúcej mládeže. Stála expozícia výrazným spôsobom prispieva ku atraktivite Žilinského kraja ako turistickej destinácie. Je dôležité pripomenúť, a dokumentujú to najmä ohlasy návštevníkov, že vystavené práce autora, dizajna a architektúra expozície spoluplytvávajú ojedinelú formu symbiózy, a tým je modernou, pútať a konkurencieschopnou formou stálej expozície moderného umenia.

„Teší ma, že medzi ocenenými je i Považská galéria umenia v Žiline. Bez finančnej injekcie Žilinského samosprávneho kraja a spolupráce s architektom Dušanom Voštenákom by sa toto dielo však nedalo realizovať. Ocenenie CE.ZA.AR 2010 ma utvrdilo v tom, že sme išli správnou cestou. Je to pre nás výzva do ďalšej spolupráce s podobnými projektmi. Možno sa nám podarí podobný čin i s ostatnými objektmi, ktoré spravuje Považská galéria umenia,“ povedal ohľadom získaného ocenenia riaditeľ galérie Milan Mazúr.

Považská galéria umenia v Žiline

Obnova budovy financovaná Žilinským samosprávnym krajom získala prvé miesto v architektonickej súťaži. FOTO: R. KÖHLER

Súčasťou stálej expozície Vincenta Hložníka je čítareň - knižnica obsahujúca knižné tituly ilustrované autorom, čím expozícia dokumentuje aj

túto významnú oblasť jeho tvorby. Môžete v nej vidieť aj dokumentárny film o tvorbe autora - Maliar nekonečna, a tiež film o rekonštrukcii podkrovných

priestorov. Expozícia je výrazným segmentom tvorby autora - 67 malieb, gvašov a pastelov, ktoré ponúkajú pohľad na jej osobitosti, jednotlivé štádiá a formálne znaky.

Stála expozícia Vincenta Hložníka v podkroví PGÚ

Jej súčasťou je okrem obrazov i čítareň obsahujúca knižné tituly ilustrované autorom. FOTO: ARCHÍV ŽSK

Stranu pripravila: Lubomíra Masnicová.

Galéria privítala vzácneho hosta

Prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič a predseda Žilinského samosprávneho kraja Juraj Blanár slávnostne uviedli do života knihu Drotárstvo s podtitulom Veľká kniha o slovenskom drotárstve.

Stalo sa tak v priestoroch Považskej galérie umenia v Žiline, kde je inštalovaná stála expozícia drotárstva Považského múzea v Žiline. Publikácia je spoločným dielom Vydavateľstva Matice slovenskej v Martine, Považského múzea v Žiline a Kysuckého múzea v Čadci.

Knihu uviedli do života symbolickým drotárskym zvykoslovím „svetom, moje, svetom“ a trikrát ju vystrčili cez okno, ako to robili babice s čerstvo narodenými synmi drotárov v perinke, aby sa im darilo a našli prácu. Osobný vzťah k drotárstvu vysvetlil aj prezident SR Ivan Gašparovič, ktorý je vášnivým zberateľom drotárskych výtvarov: „Dnes je drotárstvo umelecké remeslo a som rád, že sa nám ho darí stále ďalej propagovať aj prá-

cou mladých umelcov, ktorí prebrali remeslo po svojich predkoch a dali mu ďalší rozmer. Teším sa, keď sa podarí opraviť Budatinsky

hrad a drotárska výstava sa dostane s mladou aj staršou drotárskou tvorbou do svojich pôvodných priestorov.“